לו לות הי שם ודף לג:, ד) שבת דף כד:

ודף קלג. תמורה דף

די מ״ם ב) ולמעל נכוי

ו) ובראשית לבן, ק) וחולין

לא:], ע) [בראשית לב],

תורה אור השלם

וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנוּ עַד בַּקֶר וְהַנֹּתְר מִמֶּנוּ עַד

2. עלת שבת בשבתו על

3. וֹבִיּוֹם הָרְאשׁוֹן מִקְּרָא

קרש וביום השביעי

ַרְּבֶּרָתְ מִקְרָא לְדֶשׁ יִהְיֶה לְכֶם בְּל מְלָאבָה לֹא יֵעְשֶׁה בָהֶם אַף אֲשֶׁר יֵאָבֵל לְכָל בָהֶם אַף אֲשֶׁר יֵאָבֵל לְכָל

נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעְשֶׁה לָבָם: שמות יב טז לְבָם:

שמוח יר

בקר בָאש תשרפו:

עלת התמיד ונסכה:

פה א ב מיי׳ פ״ח מהל׳ מאכלום הלכה א [טוש"ע יו"ד סי סה סעיף ח'ן:

מוסף תוספות

א. ואמאי הוי נותר. תוס׳ שלנד. ב. השתא משמע הכא דשמנו מיקרי גיד שפיר. שס. ג. (ו)היכי מוכח מהתם דקסבר יש בגידין בנותן טעם. שס. ד. דאי מחמת איסור יו״ט א״כ יהא מותר לשורפו במוצאי ב...באין כאן איסור ה. אע״פ שאין כאן איסור יו"ט. עס. ו. דכיון שלא היה יכול לשורפו ביום בבוקר ראשון מחמת איסור יו״ט הקפיד הכתוב . לשורפו עכשיו למחר ביום. ٦٥.

רבינו חננאל צבורין צבורין מהן חלוצין ומהן אין חלוצין, עצמות קדשים שאין בהן שבירת עצם אמרינן מדהנד יר ב אחרינן מדהנך חלוצין הנך נמי חלוצין. . תחה דאירא רטעמות אמר רב יהודה אמר רב כל הגידין בשר חוץ מגידי צואר. ואקשינן עליה ממתני׳ דקתני הגידים ישרפו, הני גידים מאי עבדתייהו, אי בשר הן אמאי ישרפו נכלינהו. ואי מכאר שופו נכלינוו, ואר נותר הן נותר, אלא ודאי גידי צואר הן, ולא יכול לאכלן וטעונין שריפה, ואי אמרת לאו בשר הז . נשדינהו. ושנינן גיד הנשה הוא ואליבא דר׳ יהודה דאמר אינו נוהג אלא בירך אחת, ולא תימא דודאי מספקא ליה אלא אפי׳ . תימא פשיטא ליה דשל ולבסוף נתערבו דהא לא אפשר למכלינהו, הלכך טעונין שרפה. **רב אשי** אמר גידין דקתני במתני׳ . שימנו של גיד הנשה הוא דנהגו בו ישראל קדושים איסור. רבינא אמר גיד הוא ששנינו החיצון שאין חייבין עליו, דגרסינן בפרק גיד הנשה אמר שמואל שני לעצם אסור וחייביז עליו.

חיצון סמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו. מתני' חל ששה עשר בות בשבת כו". אקשינן להיות בשבת כו". אקשינן ניתי עשה שנאמר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו, עשה דשריפת נותר לידחי לא תעשה כל מלאכה דיום טוב. ושני חזקיה מה ת"ל עד בקר תוקיה מה ח"ל אביי אמר האי נמי בפירוש רבתה תורה לדחות עולות ביום טוב דכתיב עולת שבת בשבתו דייקינן מינה דאין מקריבין אלא עולת שבת בשבת בלבד, אבל

אר אמרת בשלמא בשר נינהו בו'. ואין להקשות אי נשר נינהו ליכלינהו א דלאו בשר גמור הוא שיהא טעמס כטעם בשר מיהו לענין שריפה בעי למימר דליהוו בשר: דא נצרבא אלא לשומנו.

> בנותן טעם והא תנן ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם אסור והשתח גדילמא הא דקתני אם יש בה בנותן טעם משום שומנו דגיד הנשה קאמר דהכא קרי ליה גיד ושם פירשתי:

> ליתן בקר שני לשריפתו. ול״ת אי אסור לשורפו בליל מולאי י"ט עד הבקר היכי מוכח י דאין שריפת קדשים דוחה י"ט הא על כרחיך גזירת הכתוב היא דהא אפי׳ בלילה שהוא חול אסור לשורפו™ וי"ל דכיון דחסור לשורפו בבוקר רחשון ילפינן שפיר דאין שריפת קדשים דוחה י"ט והא דאסור לשורפו בליל מולאי ישט האין תימ׳ ושכן מלינו בשלמים שאין נאכלים לאור שלישי ואפ״ה אין נשרפין עד היום כדאמרי׳ ברים מכילמין (דף ג.): רלא עולת חול בשבת בו'. משמע הכח דחיברי חול חין קריבין בשבת ולא בי"ט וקשה דבסוף פרק טרף בקלפי (יומא מו.) אמר אברי חול שנתותרו עושה להן מערכה בפני עלמן וסודרן אפילו בשבת ואפי׳ לרב הונא דפליג התם היינו דאינו עושה מערכה בפני עלמן אבל דברי הכל סודרן על המערכה גדולה כן לריך לפרש שם וכן בסוף פ״ק דשבת (דף כ.) דרים בכל מושבותיכם אי אתה מבעיר למישרי אברים ופדרים הוא דאתא והיינו איברי חול שנתותרו דאברי תמיד של שבת נפקא מעל עולת התמיד בריש אלו דברים (לעיל סו.) ודוקא אברי עולת חול ממעט הכא ומירך ר"ת וריב"א דהתם דוקא במשלה בהן האור מיירי דנעשו כבר לחמו של מזבח שמתוך שהן לחמו של מזבח הרי הן כקרבן היום ודחו מבמועדו אפי׳ בשבת וללישנא דאסיק נמי התם דוקא בפסולין אי משלה בהן האור אין אי לא לא לאו למעוטי

כשירין אתא אלא ה"ק דלא אינטריך בכשירין לאשמעי׳ במשלה בהן החור ומיהו אף בכשירין לא שריא אלא במשלה בהן האור וריב"א מסופק בשאר קרבנות דלאו תמיד ומשלה בהן האור אי נעשו לחמו של מובח למישרינהו בשבת דדילמה דוקה בתמיד מהני ההי טעמה דשם תמיד דוחה שבת וא"ת דביומא (דף מו.) דריש לה מבמועדו ובפ"ק דשבת (דף כ.) דריש מבכל מושבותיכם וי"ל דקרא דבכל מושבותיכם גלי על במועדו דאיירי אפילו באיברים ופדרים של חול והא דלא נקט ביומא קרא דכל מושבותיכם דהויא עיקר דרשה משום דניחא ליה למינקט דרשה דמועדו דשייכא אף גבי טומאה ובכל הקרבנות:

631

שמצאן צבורין צבורין ומהן חלוצין עצמות קדשים דאין בהן משום שבירת העצם לכולהו הוה חליץ להו ואכיל להו ולא בעי שריפה עצמות הפסח דיש בהן משום שבירת העצם דילמא הני דחלצינהו ולהנך לא חלצינהו ובעי שריפה א"ר יהודה אמר רב כל הגידין בשר חוץ מגידי צואר תנן העצמות והגידים והנותר ישרפו במ"ז הני גידין היכי דמי אילימא גידי בשר ניכלינהו ואי דאיתותר היינו נותר אלא פשיטא גידי צואר א"א בשלמא בשר נינהו אממו להכי בעי שריפה אלא אי אמרת לאו בשר נינהו למה להו שריפה א"ר חסדא לא נצרכא אלא לגיד הנשה ואליבא דרבי יהודה ¢דתניא ר' יהודה אומר אינו נוהג אלא באחת והדעת מכרעת של ימין ואלא תפשום דספוקי מספקא ליה לר' יהודה דאי מיפשים פשיםא ליה ההיא דהיתירא ניכליה ודאיסורא נישדייה למה ליה שריפה א"ר איקא בר חיננא כגון שהוכרו ולבסוף נתערכו רב אשי אמר לא נצרכא אלא לשמנו דגיד הנשה ידתניא אשמנו מותר וישראל קדושים הם ונוהגין בו איסור רבינא אמר בחיצון וכדר"י אמר שמואל יודאמר רב יהודה אמר שמואל ב' גידין הן פנימי הסמוך לעצם אסור וחייבין עליו חיצון הסמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו: חל מ"ז וכו': ואמאי ניתי עשה וידחי לא תעשה יאמר חזקיה וכן תני דבי חזקיה אמר קרא ילא תותירו ממנו עד בוקר והנותר ממנו עד בוקר באש תשרופו שאין ת"ל עד בקר מה ת"ל עד בקר ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר אמר קרא עולת שבת בשבתו סולא עולת חול בשבת ² ולא עולת חול ביום מוב רבא אמר אמר קרא הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשיריו לבדו

שמלאן לבורין לבורין. ובדק עליונים ומלאן חלולין: עלמות קדשים. לא בעו למיבדה תחתונים אבל עלמות פסח בעו למיבדה כולהו ובהא פליג רב זביד אדרב נחמן דאי מלאן חלולין לא חמיר שימוש נותר כולי בקשה דבריש גיד הנשה (חולין פט.) פריך וסבר תנא דידן אין בגידין האי להצריכו שריפה מספק ולומר בתר איסורייהו חלצינהו: כל

הגידין בשר. הרי הן כבשר ונימנין עליהן בפסח ויולה ידי חובתו: חוד מגידי לואר. שהוא אלל הרחב וקשה ועץ בעלמא הוא: הני גידין. דקאמר עיקרן ותחלתן לשריפה היכי דמי: ואי דאייתור. ע"י שנתעללו באכילתן היינו נותר: אלא פשיטא בגידי לואר. קאמר ומשום שאין נאכלין מחמת קשיין מני להו בהדי עלמות וקאמר דעיקרן לשריפה דמסתמא לא אכיל להו: אי אמרת בשלמא בשר נינהו. ואי אכיל להו נפיק בהו אמטו להכי בעי שריפה כו': לא נלרכא אלא לגיד הנשה כו'. לעולם גידי לואר לאו בשר נינהו ושאר גידים בשר גמור וראוי לאכילה ומתני׳ דמשמע דיש גידים שהן בשר ליטען שריפה וסתמן אין נאכלין דקאמר ישרפו בט"ז בגיד הנשה שהוא רך וכשר לאכילה: לר׳ יהודה. דאמר אין נוהג אלא באחת ולא ידעינן בהי מינייהו הילכך מתחלה עומד אותו של היתר לשריפה משום דלא ידע ליה דליכליה: ופרכינן מיפשוט מיהא דמספהא ליה לרבי יהודה. בהי נהיג דהא מילתא איבעיא לן בפ' גיד הנשה (חולין 3:) דקתני ר' יהודה אומר אין נוהג אלא באחת והדעת מכרעת של ימין ואיבעיא לו מיפשט ליה לרבי יהודה דשל ימין ומאי דעת דקה חמר דעת תורה כדמפרש התסי הירך" המיומנת שבירך או דילמא ספוקי מספקא ליה ומאי דעת דעת נוטה כלומר מסתברא הכי תיפשוט ממתני' מדקה אמר תחלתו לשריפה ודאי מספק' ליה הילכך שריפה בעו תרוייהו דאכל חד וחד אמר האי דהיתירא הוה והרי הוא נותר ומתחלתו לא היה יכול לאוכלו שמא זהו של איסור דאי פשיטא ליה אמאי

תחלתו לשריפה דהיתירא ניכליה

ולא דאיסורא נשדייה: לעולם פשיטא ליה דשל ימין ומחני׳ דלא מלי אכיל ליה ומלריך ליה שריפה כשנחערבו לאחר מכאן. בשהוכרו לאו דוקא דודאי מתחלתו הוכרו דאין לך אדם שאינו מכיר בין לד ימין ללד שמאל: רב אשי אמר. מתני בשומנו של גיד קאמר דמותר מן התורה ונהגו איסור בו הלכך תחלתו לשריפה דכיון דמן התורה מותר חל איסור נותר עליו ובכלל נותר לא חשיב ליה דהאי על כרחו מתחלתו לכך עומד ואיצטריך למיתנייה באנפי נפשיה ולאשמעינן דאסור לאוכלו: שני גידין הן. בירך: פנימי הסמוך לעלם. זה גיד הגדול המתוח על פני כל אורך הירך ופנימי קרי ליה שהוא בלד פנימי של ירך לד הרואה את הירך השנית: וסמוך לעלם. עלם הקולית התחוב בבוקא דאטמא וגם

יוצא מבוקא דאטמא ונממח אצל אותו עצם על פני כל אורך הירך שאסור: **וחייבין עליו**. מלקוח: **חיצון**. זה גיד קצר הניתן בסוף השופי לרחבו וחיצון קרי ליה על שם שהוא מוטל לנד חיצון של ירך לד הרואה את האויר הסמוך לבשר שמובלע בבשר: אסור. מדרבנן: ואין חייבין עליו. כדמפרש טעמא התסם אשר על כף הירךש ההוא דפשיט בכוליה ירך והיינו פנימי אבל חילון לא ובההוא קאמר תנא דידן דמחלתו אינו נאכל משום איסור דרבנן וטעון שריפה דחייל עליה שם נותר דחזי מדאורייתא: ניסי עשה. דבאש תשרפו: ונידחי לא סעשה. דמלאכת י"ט: שאין ס"ל עד בוקר. בתרא דהא כבר כתיב קמא: ולא עולם חול בי"ע. אלמא אפילו הקטר עולה אינו דוחה י"ט וכ"ש שריפת פסול שלה ופסח קרבן של חול הוא דוריקת דמו בארבעה עשר ואין יכול להקטירו בלילה והא דכתיב ושמוח לדן לבקר דמשמע הא כל הלילה ילין הא אוקימנא בארבעה עשר שחל להיות בשבת בפ׳ תמיד נשחט (לעיל נע:): הוא ולא מכשיריו. היכולין ליעשות מבעוד יום:

מוסף רש"י

ישראל קדושים. העושין סייג לתורה (חוליו וישראל צא. לגירסא שם: וישראל מדווחים והנו כו איחור/ פנימי הסמוך לעצם. גיד הארוך והוא בלד פנימי של ירך (חולין צג:) הוא גיד ארוך ונתון לארכו של שופי כשפורעין את סירך ופושט בכל הירך ופושט בכל ראשו אחד מתחבר האליה ומשם נפשט לאורך השופי עד מקום חיבור הקולית ועלם הירך ושם הוא סמוך לעלס (שם צא.). אסור. מן התורה, וחייבין עליו. מלקות וחייבין עליו. מלקות כדיליף לקמן (שם) מהירך, ועוד שהוא על הכף שהכף הוא בשר עגול הסובב את הקולית ודבוק בה, ועל שם שהות בוד פניתי של כשהבהמה מחוברת קרי לה פנימי (שם). חיצון. גיד קלר הנתון לרוחב השופי בסופו מובלע בכף הסובבת את החולית והוא נתון בלד חילון של ירך (שם וכעי"ז שם צג:). אסור. מדרכנן, ואין חייבין עליו. דלאו היינו על הכף אלא כתוך הכף וכהסוא חילון עסקינן ומשייר ליה על כרחיה ושרפה בעי דהא מדאוריימא חזי (שם צא.). שאין ת"ל עד בקר. זימנא אחרימי אלא והנותר ממנו באש תשרופו דהא כתיב עד בקר ברישא (שבת כד: וכעי"ז שם קלג. ויבמות עד.) אלא אשריפה קאי והכי קאמר והנותר ממנו בזמן שאסרתי לך, דהיינו בקר ראשון, כשיבא בקר שני שהוא מועד מפנשו יוטי בי ב לא (שבת קלג. וכעי״ז יבמות שם ותמורה ד:). ולא עולת חול ביום טוב. כגון לזכרי ממיד של טרב יו"נו שלא הוהנורו מבעוד יום אין מעלין אותן

משחשכה (שבת כד:).

אברי עולות חול בשבת או ביום טוב לא, ואע"ג דמצותן להקריבן, וכל שכן דלא שרפינן הפסולין. רבא מפיק ליה מהאי קרא הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשירין, לבדו ולא מילה שלא בומנו דאתיא בקל וחומר, ומה